

Aanbevelingen voor *Herstellers* en Gabe Lyons

Gabe Lyons is één van de begaafde jonge christelijke leiders met wie ik heb gewerkt en die ik heb begeleid. Ik heb hem aan het denken gezet en hij mij – en dat doet hij opnieuw met zijn nieuwste boek: *Herstellers*. Dat boek is een echte aanrader, het geeft inzicht in de hoop en ambities van een nieuwe generatie christelijke leiders.’

- Chuck Colson, oprichter van Prison Fellowship en Colson Center for Christian Worldview

‘Als ik een leider zou moeten kiezen voor de komende generatie christenen, dan zou ik voor Gabe Lyons kiezen. Als ik een hoofdstuk uit dit boek zou moeten kiezen, zou ik kiezen voor ‘Herstellen kunnen we leren’. Als ik een zin moest kiezen, zou het deze zijn: ‘Herstellers geloven dat Christus’ dood en opstanding niet alleen zijn bedoeld om mensen ergens *van* te redden, Hij wilde christenen ook ergens *voor* redden.’ Gabe Lyons begrijpt het: herstel is dé visie voor de nieuwe generatie volgelingen van Jezus, en ik juich hen toe.’

- Scot McKnight, docent Nieuwe Testament en auteur van Het credo van Jezus

‘Wat Lyons hier beschrijft, is goed nieuws over de toestand van het Goede Nieuws in het Amerika van morgen. Mensen die bang zijn dat het etiket ‘christen’ ongelooftwaardig is geworden, vinden in dit boek talloze redenen om van mening te veranderen. Lyons’ boek staat boordevol voorbeelden en verhalen, en levert prachtige inzichten. Hij beschrijft op indringende wijze nieuwe manieren om in deze wereld aanwezig te zijn.’

- Phyllis Tickle, redacteur Publishers Weekly

‘Iedereen die deze gebroken wereld wil bereiken met de genezende kracht van het evangelie, moet *Herstellers* lezen. De boodschap van Gabe Lyons is prikkelend en optimistisch. Hij zet vraagtekens bij het paradigma ‘christendom versus cultuur’ vanuit de hoop die tot uiting komt in ‘Christus als hersteller van de mensheid’. Deze hoop wordt uitgedragen door een nieuwe generatie volgelingen van Jezus, die zich zonder schroom in de duisternis begeven, als gebroken-maar-geliefde ambassadeurs van *degene die* alles nieuw maakt.’

- Louie Giglio, voorganger van de Passion City Church en de Passion Movement

‘Gabe Lyons heeft, na jaren van onderzoek, geen rooskleurig beeld van de toestand van de kerk. Maar hij ziet kiemplantjes van hoop opkomen in post-christelijk Amerika. *Herstellers* rakelt geen oude discussies op, het gaat niet over holle ideologieën of over het oprichten van een beweging – het gaat erom dat we in de ene hand de Bijbel hebben en in de andere de krant. En dat we luisteren naar God die zegt: “Kom, help Mij de wereld te veranderen”’

- Shane Claiborne, auteur en activist

G A B E L Y O N S

Herstellers

Een nieuwe generatie
volgelingen van Jezus

HERSTELLERS

Copyright © 2010 by Gabe Lyons

All rights reserved.

Published in the United States by Doubleday Religion, an imprint of the Crown Publishing Group, a division of Random House, Inc., New York.

www.crownpublishing.com

DOUBLEDAY and the DD colophon are registered trademarks of Random House, Inc.

This translation published by arrangement with Doubleday Religion, an imprint of the Crown Publishing Group, a division of Random House, Inc.

Published in association with Yates & Yates, www.yates2.com

Dutch edition © 2012 Uitgeverij Gideon
Dorpsweg 3, 4223 NA Hoornaar, Nederland

Auteur: Gabe Lyons

Vertaling: Ingeborg van Dam-van Hofwegen

Redactie: Heleen Wubs

Omslagontwerp: Studio Vrolijk

Typografie: Iddo Hoekstra

Jaar van uitgave: juni 2012

Uitgave: Gideon, Hoornaar, Nederland

ISBN 978-90-6067-680-6

NUR 707

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een databank, of doorgegeven in welke vorm of op welke wijze dan ook – elektronisch, mechanisch, gekopieerd, gescand of op enige andere wijze – behalve voor korte citaten in recensies of artikelen, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No portion of this book may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means – electronic, mechanical, photocopy, recording, scanning, or other – except for brief quotations in critical reviews or articles, without the prior written permission of the publisher.

INHOUD

DEEL I: DE WERELD IS AAN HET VERANDEREN

Eén: Een verdwijnende werkelijkheid 9

Twee: De nieuwe situatie 19

Drie: Een karikatuur van het christendom 35

Vier: Herstellen kunnen we leren 55

DEEL II: DE HERSTELLERS

Vijf: Uitgedaagd, *niet verontwaardigd* 75

Zes: Scheppers, *geen zeurpieten* 93

Zeven: Geroepen, *niet in dienst van* 111

Acht: Standvastig, *niet wispelturig* 129

Negen: In gemeenschap, *niet op zichzelf* 149

Tien: Tegencultureel, *niet 'relevant'* 167

DEEL III: EEN NIEUW TIJDPERK

Elf: De volgende grote verschuiving 193

Woord van dank 211

Noten 215

Qnotes 236

DEEL I

DE WERELD
IS AAN HET
VERANDEREN

EÉN

Een verdwijnende werkelijkheid

Zeven jaar geleden was ik 27 en durfde mezelf geen *christen* te noemen. Dat was best vreemd, want ik was opgegroeid in een christelijk gezin, had gestudeerd aan een christelijke universiteit en was vicevoorzitter geweest van een grote christelijke organisatie. Ik had juist een enorme fan van het christendom moeten zijn.

Maar het begon me op te vallen dat mijn vrienden en burens een erg negatief beeld hadden van christenen. Door hun ervaringen met alles wat het etiket 'christelijk' droeg, wilden ze niets met het christendom te maken hebben. Ironisch genoeg kon ik me hun houding goed voorstellen. Zelf was ik in een christelijke zeepbel opgegroeid en had ontelbare keren gezien dat het leven van Jezus' volgelingen niet overeenkwam met zijn oproep om op een liefdevolle, betrokken, opofferende, onzelfzuchtige en bewogen manier een bijdrage te leveren aan de cultuur. Mijn negatieve ervaringen zouden iedereen ervan weerhouden Jezus nog één gedachte waardig te keuren.

Dit raakte me diep en ook de afname van de christelijke invloed op onze cultuur liet me niet los. Mijn vrouw, Rebekah, en ik besloten dat ik, met een paar maanden salaris op de spaarrekening en ons tweede kind op komst, mijn baan zou opzeggen om gehoor te geven aan een nieuwe roeping. We besloten een non-profit organisatie op te zetten. Ons eerste project was het laten uitvoeren van een onderzoek naar de mening van zestien- tot negenentwintigjarigen over christenen.

De uitkomsten van het onderzoek bevestigden veel van onze ervaringen met negatieve ideeën over christenen. Een overweldigend percentage van de deelnemende niet-christelijke jongeren gaf aan dat ze christenen, onder meer, beschouwden als veroordelend, hypocriet, te politiek betrokken en antihomoseksueel.

Eigenlijk liet het onderzoek zien wat er gebeurt als christenen zich *onchristelijk* gedragen. Het onderzoek werd gepubliceerd in een boek met de titel *UnChristian*. Al snel werd het een bestseller, dus onze resultaten vonden weerklank onder de lezers.

Maar het succes wees ook op iets groters, iets wat al langer gaande was. Het christelijk geloof is langzamerhand zijn invloed in de westerse cultuur aan het verliezen, niet alleen vanwege onchristelijk gedrag, hoewel dat een belangrijke factor is, maar ook doordat we de nieuwe werkelijkheid niet hebben herkend en ons niet hebben aangepast.

In de jaren volgend op het eerste onderzoek belegde onze organisatie op verschillende plaatsen in Amerika bijeenkomsten voor jonge christelijke leiders, om te horen wat er volgens hen binnen de christelijke beweging gebeurt en op welke manier zij uiting geven aan hun geloof. We stelden hen vragen over de rol die christenen in de samenleving zouden moeten spelen:

Hoe ziet zending eruit in het Amerika van de eenentwintigste eeuw?

Hoe zou de boodschap van het evangelie verspreid moeten worden?

Wat betekent het om christen te zijn in een wereld die teleurgesteld is in de christelijke beweging?

Elke generatie moet deze vragen stellen, op zoek naar de uitdagingen van haar eigen tijd. Grote denkers als Reinhold Niebuhr, C.S. Lewis, Francis Schaeffer, Os Guinness en Leslie Newbigin hebben nagedacht over de relatie tussen christenen en cultuur in de twintigste eeuw. Ook nu is er een gevarieerde groep leiders die de nieuwe generatie veilig over de culturele wateren probeert te loodsen.

Onderzoek wijst uit dat meer dan 76 procent van de Amerikanen zichzelf christen noemt.¹ Ik vraag me af hoeveel van hen trots zijn op dat etiket. Of houden we het geloof voor onszelf? Ik vermoed dat veel mensen zich net zo voelen als ik me voelde toen ik zevenentwintig was en niet-christenen tegenkwam op mijn werk, in het café, op school, in de wijk, op een feestje of in de sportschool. Misschien verbaast het je dat 'wij' 76 procent van de bevolking vormen en toch zo weinig een eenheid zijn.

Na het observeren van culturele trends, het verzamelen van gegevens en het voeren van honderden gesprekken met christelijke leiders, ben ik een nieuwe manier gaan zien om de toekomst in te gaan. Er is een grote groep christenen – evangelische, protestantse, orthodoxe en charismatische christenen – die dezelfde vragen stellen en waardevolle antwoorden geven. Ze willen zich inzetten voor het herstel van deze gebroken wereld. Ze willen dat het etiket *christen* de betekenis krijgt van goed, intelligent, geloofwaardig, waar en mooi.

* * *

Tijdens een bijeenkomst die we met onze non-profitorganisatie hadden georganiseerd, werden we bij Billy Graham thuis uitgenodigd, in het nabijgelegen Montreat, North Carolina, een zeldzaamheid. Vaak is het beter om zo'n gebeurtenis voor jezelf te houden zodat die haar glans niet verliest, maar het was een belangrijke ervaring die ik je niet wil onthouden.

De kronkelige bergweg in Montreat ging gestaag omhoog en mijn nervositeit steeg met elke bocht. Ik vond het een onwerkelijk idee dat ik deze grote evangelist zou ontmoeten, in zijn houten huis in de Blue Ridge Mountains. Ik was erg opgetogen.

De bladeren veranderden van kleur en de omliggende bergen vormden een caleidoscoop van tinten – groen en bruin, geel, oranje en rood. Nadat we het hek om Grahams huis waren gepasseerd, werden we ontvangen door een oudere vrouw, een soort huisbewaarster. Zij zorgde die dag voor ons. Haar verweerde handen brachten ons iets wat ik erg graag lust: chocoladekoekjes en een ouderwets flesje cola. We voelden ons warm onthaald, alsof we een weekend bij oma logeerden.

Het was een heldere septemberdag en we gingen achter het huis op de veranda zitten, tot we naar de studeerkamer van meneer Graham gebracht zouden worden. (Later ontdekte ik dat de schommelstoelen waarop we zaten een cadeau waren geweest van de Amerikaanse oud-president Lyndon Johnson.)

Ik genoot van het prachtige uitzicht en begreep heel goed waarom deze man ruim vijftig jaar geleden hier, in Montreat, was gaan wonen. De rustige, landelijke omgeving was geweldig. Er was niets te zien wat door mensenhanden was gemaakt. Het leek me een ideale plek voor iemand die zo bekend was. De eenvoud van zijn huis, de weide aan de achterkant, het verweerde antieke meubilair en de foto's van familie en vrienden, boden me een blik op de menselijkheid van deze geliefde man.

Onwillekeurig moest ik denken aan het eerbetoon dat hij in zijn leven had ontvangen. Hij was op bezoek geweest bij de machtigste wereldleiders en had zeven Amerikaanse presidenten geestelijk bijgestaan. Met zijn vrijgevigheid en fascinerende leven beïnvloedde hij iedereen die hem ontmoette.

Hij heeft grote invloed gehad door tientallen miljoenen gewone mensen tot Christus te leiden. Deze evangelist heeft de hele wereld bereisd en gezien waar God mee bezig was. Ik vond het een eer dat ik mocht spreken met één van de meest gevraagde, gerespecteerde en bewonderde leiders van de twintigste eeuw. Mijn verwachtingen werden niet teleurgesteld.

Toen we naar zijn studeerkamer liepen, werden we begroet door zijn vijf honden die dag en nacht bij hem waren. Zijn lichaam was ontegenzeggelijk oud, maar zijn verstand zeer scherp. Hij hoorde slecht, dus spraken we hard toen we ons voorstelden. Ik ging tegenover hem zitten, op een stoel waar wereldleiders en beroemde artiesten hadden gezeten, en waarop, twee weken geleden nog maar, een presidentskandidaat had gezeten die op zijn steun hoopte.

Ik was gekomen om te leren. Het was niet mijn bedoeling veel te zeggen, ik wilde juist leren van zijn wijsheid. Een half uur heb ik stil zitten luisteren, tot ik eindelijk de moed bijeen had geraapt om iets te zeggen.

Ik legde rustig uit wat wij doen om leiders binnen de kerk en de cultuur de veranderingen in onze wereld te laten zien en, belangrijker nog, de mogelijkheden die voor ons liggen. Meneer Graham leek oprecht geïnteresseerd. Ik vertelde hem over de leiders die onze organisatie regelmatig bij elkaar roept, vernieuwers op allerlei gebied, van de letteren tot de geneeskunde en het onderwijs. Ik legde uit dat ze jong waren en goed in wat ze deden. Ik beschreef hoe deze leiders hun talenten gebruiken om anderen te helpen. Het zijn mensen die microfinancieringsprojecten hebben opgezet, waarbij honderden miljoenen dollars

aan de armen zijn geleend; mensen die waterputten slaan in de derde wereld of mediacampagnes ontwikkelen om meer aandacht te vragen voor adoptie. Ze nemen het herstellen van de cultuur serieus. Ik had het vermoeden dat deze gelijkgestemde individuen de nieuwe beweging van christenen in de wereld vormden, en ik wilde graag weten of hij het daarmee eens was.

Hij dacht na over wat ik hem had verteld en er gleed een glimlach over zijn gezicht. 'In de tijd dat wij grote tournees deden, voetbalstadions en arena's vol, was de Heilige Geest echt aan het werk. We verkondigden het Woord van God en mensen kwamen tot Christus', zei de evangelist. 'Maar ik merk dat er tegenwoordig iets anders gaande is. Ik zie dat de Heilige Geest op een andere manier werkt. Hij werkt door mensen heen op de plek waar zij bezig zijn en in hun relaties met anderen, om grote dingen te bereiken. Ze laten Gods liefde aan de mensen om hen heen zien, niet alleen door hun woorden, maar ook door hun daden.'

Terwijl ik daar zat, kreeg ik het gevoel dat alles wat ik de afgelopen tien jaar had gezien, werd samengevat in de wijze woorden van deze grote man. Hij zag dat er iets nieuws op komst was.

Ik verliet Montreat die dag met een stil vertrouwen – niet alleen omdat ik bij een godvrezend man was geweest, maar ook omdat hij mijn ideeën had bevestigd. Ik voelde me aangemoedigd om op dit thema voort te borduren en mijn ideeën te verspreiden binnen de gemeenschap van gelovigen.

* * *

Niet lang na mijn ontmoeting met Graham vierden Rebekah en ik ons tienjarig huwelijksjubileum met een reis naar Londen en Parijs. We gingen in het voorseizoen en hadden ons voorbereid op nat en druilerig weer.

Tot onze verbazing maakten we een paar van de warmste dagen van de eeuw mee in deze tijd van het jaar. We liepen niet nat en dik ingepakt rond, verlangend naar de warmte van ons knusse hotel, maar genoten van lange wandelingen in een aangenaam briesje – zonder jas. Het was betoverend. De architectuur, mu-sea en cafés bruisten van leven. Ik vond het verfrissend om een eeuwenoude cultuur te ervaren die nog steeds springlevend was.

Het meest enthousiast was ik over onze treinreis van Londen naar Parijs, met de befaamde EuroStar. Ik had gelezen over de topsnelheid van 320 kilometer per uur onder het Kanaal en door het Franse landschap. Toen we instapten, wist ik dat het een geweldige ervaring zou worden.

Ik leunde achterover in mijn stoel. De rit door Engeland was tamelijk gewoontjes, maar toen de trein de Kanaaltunnel in reed, begon de snelheid toe te nemen. Door de voorbijflitsende lichten leek het alsof we door de ruimte vlogen. Tegen de tijd dat we in Frankrijk weer boven de grond kwamen, voelde het alsof ik in één keer overgezet was in een andere wereld. Ik keek naar het landschap vol geschiedenis dat voorbijflitste. Ik had eerder boven dit landschap gevlogen, maar was er nooit doorheen gereisd.

Op de voorgrond zag ik begroeiing die af en toe werd onderbroken door een gebouw of brug. Ik richtte mijn blik op de horizon waar steden en dorpen elkaar met enige regelmaat opvolgden. Eerst reden we door Calais, daarna door Lille, onderweg naar Parijs.

Ik begon een patroon te herkennen. In elke gemeenschap zag ik een plein, omgeven door bomen. In het hart van elke stad en elk dorp zag ik tussen de boomtoppen en boven de winkels uit een kerktoeren. Dat kwam overeen met wat ik wist over de architectuur van oude steden, namelijk dat de toren werd ontworpen als hoogste gebouw in een stad en het dichtst bij de hemel moest zijn, het dichtst bij God.

Ze lagen kilometers uit elkaar, maar deze steden en dorpen leken mijn observatie te bevestigen: *Vroeger vormde de kerk het middelpunt van de westerse cultuur*. Mijn gedachten gingen heel even naar hoe het eens was geweest. Niet lang geleden gingen kinderen naar de kerk om onderwijs en een morele opvoeding te krijgen. Daar werden nieuwe gezinnen welkom geheten in de gemeenschap en hielpen vrijwilligers mensen in nood. Daar werden zangdiensten en bidstonden gehouden. Deze plaatsen van aanbidding waren ook plaatsen van artistieke en muzikale vernieuwing. Binnen deze gewijde muren zijn meesterwerken ontstaan.

De kerk in Europa had ooit veel invloed, maar aan het eind van de twintigste eeuw was ze vrijwel irrelevant.² De torens die eens geestelijke verlichting boden, waren gedegradeerd tot toeristische trekpleisters. Tegenwoordig voorzien ze beter in de behoeften van amateurfotografen dan in de nood van de verloren zielen in de eigen gemeenschap.

Sommige cultuurkenners zeggen dat we de toekomst van Amerika zien als we naar het religieuze landschap van Europa kijken. Hoewel we deze voorspelling niet kunnen toetsen, vermoed ik, door mijn ervaringen en op grond van het onderzoek dat ik heb gedaan over de kerk en de inwoners van ons land, dat Amerika niet ver achter ligt.

Wat begon als een ongemakkelijk gevoel dat me ertoe aanzette een nieuwe organisatie op te richten, eindigde als een feit, namelijk dat er grote veranderingen op komst zijn. Mijn bezoek aan Europa en Montreat leken twee uitersten. In Montreat had ik een icoon uit het christelijke verleden ontmoet, die erkende dat het geloof verandert. In Europa leek ik een glimp op te vangen van de seculiere toekomst van Amerika. Tussen deze twee uitersten bevond zich het onderzoek waartoe wij opdracht hadden gegeven en de honderden gesprekken met een nieuwe generatie christelijke leiders die we hadden gevoerd. Beide situaties weer-

spiegelde het gevoel dat veel christenen geen vertrouwen meer hebben in hun geloof. De christelijke beweging is in het Westen snel kleiner aan het worden.

Het is mijn overtuiging dat dit tijdperk heel anders is dan andere tijdperken in onze geschiedenis. En omdat het uniek is, vraagt het om een unieke reactie. Als we geen nieuwe manier bedenken om verder te gaan, lopen we het risico hele generaties christenen te verliezen aan apathie en cynisme. Ze zullen afdwalen en hun behoefte aan geestelijke verdieping vervullen door op zoek te gaan naar andere vormen van aanbidding en bij geloofsgemeenschappen aan te kloppen die niet de waarheid verkondigen, maar wel oprechter en aantrekkelijker lijken.

Misschien ken je iemand als mijn vriend Dan. Hij groeide op in de kerk en noemde zichzelf christen. Toen hij 34 was, sloot hij voor zijn werk grote, internationale zakendeals. Hij is een financieel genie, en als zijn complexe transacties succesvol zijn, hebben ze invloed op het BBP van een heel land! Op een dag waren we wat aan het bijpraten toen hij iets schokkends zei. Hij zei: 'Ik hoop niet dat je schrikt, maar ik noem mezelf geen christen meer. Ik volg Christus zo trouw als ik kan, maar ik wil niet in verband worden gebracht met datgene waar het woord of het "merk" *christen* in deze wereld voor staat.'

Ik vroeg hem wat de gevolgen zouden zijn, zakelijk en privé, als mensen zouden weten dat hij gelovig was. Hij zei het volgende: 'Als mensen weten dat ik christen ben, betekent dat het einde van mijn carrière.' Ons probleem is dat er duizenden mensen zijn als Dan. Misschien ben jij er ook één. Misschien heb je het geloof niet helemaal achter je gelaten, maar voel je je er wel ongemakkelijk bij.

Wees niet ontmoedigd. God is op dit moment aan het werk. Het is niet zo dat Hij onze cultuur ziet veranderen en erover piekert wat Hij ermee aan moet, alsof Hij de verandering niet heeft zien aankomen. Te midden van de grote veranderingen werkt

Hij in de vruchtbare grond van dit tijdperk, en zijn er kinderen van God die blij zijn met de veranderingen in de christelijke beweging. We gaan aan de slag met de mogelijkheden van morgen en ik wil je vragen om niet alleen de feiten te bestuderen. Ik vraag je dringend je geloof opnieuw onder de loep te nemen.

Ga naar www.nextchristians.com/enhanced om meer uit dit boek te halen. Daar kun je meer lezen over de auteur, videomateriaal bekijken en luisteren naar interviews met de mensen die in dit boek voorkomen.

TWEE

De nieuwe situatie

Op een frisse morgen in mei besepte ik voor het eerst dat ‘christelijk Amerika’ dood was. Ik was net aangekomen bij The Tannery, (De looierij), een zolder van honderdveertig jaar oud waar ons team werkt. Eeuwenoude balken van moerasdennen ondersteunen het dak, en de esdoornhouten vloer onder me draagt de littekens van de zadels die hier aan het begin van de eeuw zijn gemaakt.

Ik houd van die oude, gerestaureerde ruimte. De geur van oud hout, de altijd beslagen ruiten en de ontelbare verhalen die zich binnen de ruwe bakstenen muren hebben afgespeeld, fascineren me.

Ik zat nog maar net achter mijn bureau toen een collega mijn kantoor binnenstormde. ‘Heb je het nieuws gehoord?’

‘Welk nieuws? Vertel op!’, zei ik geschrokken, terwijl ik met mijn wijsvinger haastig de pagina op mijn scherm probeerde te vernieuwen. Terwijl mijn collega het nieuws vertelde, zag ik de kop op mijn scherm: Falwell overleden.